

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

SAJUNGOS VYRIAUSIASIS
ĮGALIOJIMAS UŽSIENIO
REIKALAMS IR SAUGUMO
POLITIKAI

Briuselis, 2011.4.14
KOM(2011) 205 galutinis

BENDRA ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

2010 M. METINĖ ATASKAITA. MAKAO

YPATINGASIS ADMINISTRACINIS KINIJOS REGIONAS MAKAO. 2010 M. METINĖ ATASKAITA

I V A D A S

Nuo Makao perdavimo žemyninei Kinijai prieš 11 metų Europos Komisija, vykdydama 1999 m. priimtą įsipareigojimą Europos Parlamentui rengti metinę raidos ataskaitą, atidžiai stebi Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono (YAKR) Makao ekonominę ir politinę raidą. Ši ataskaita apima 2010 m.

Europos Sąjungos santykiai su Makao grindžiami bendromis vertybėmis, Europos paveldu ir bendrais interesais tokiose srityse kaip ekonomika, aplinka, švietimas ir kultūra. 2010 m. dvišaliai santykiai klostėsi teigiamai remiantis 1992 m. pasirašytu Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu.

ES pripažįsta, kad 2010 m. „vienos šalies, dviejų sistemų“ politika buvo įgyvendinama patenkinamai, laikantis YAKR Makao Pagrindinio įstatymo, o Makao piliečių pagrindinės teisės ir laisvės iš esmės buvo gerbiamos. ES tikisi pažangos Makao siekiant didesnių demokratijos laimėjimų laikantis Pagrindinio įstatymo.

P O L I T I N Ė R A I D A

2010 m. buvo pirmieji Fernando Chui – naujojo Makao vyriausybės vadovo – darbo metai. Kovo 16 d. F. Chui skaitytame politiniame pranešime pabrėžta, kad pagrindiniai jo vyriausybės prioritetai: pagerinti žmonių gyvenimo sąlygas, socialinį stabilumą, ekonomikos diversifikavimą, atnaujinti Makao pramonę ir konsoliduoti lošimo namų sritį. Makao taip pat aktyviau bendradarbiautų su Džudziango deltos regionu ir Taivanu ir būtų mainų bei bendradarbiavimo su viso pasaulio portugalų kalba kalbančiomis šalimis forumas.

2010 m. suaktyvėjo ryšiai su Taivanu. F. Chui susitiko su Wu Poh-hsiungu, Taivano valdančiosios Kuomintang (KMT) partijos garbės pirmininku, Wu vizito Makao metu. Cheongas U – Makao socialių reikalų ir kultūros sekretorius – vyko vizito į Taivaną rugsėjo mėn., kad sustiprintų tarpusavio supratimą ir paskatintų kultūrinius mainus.

Makao aktyviau pristato save kaip vartus į Kiniją portugalų kalba kalbančioms šalims ir kinų bei portugalų kalbomis kalbančių šalių bendradarbiavimo forumą. Lapkričio mėn. Makao surengė Kinijos ir portugalų kalba kalbančių šalių Ekonominio ir prekybos bendradarbiavimo forumo, įsteigto 2003 m. siekiant stiprinti jo narių ryšius, 3-čią ministrų konferenciją. Forume dalyvavo Kinijos ministras pirmininkas Wenas Jiabao.

Praėjus metams po nacionalinio saugumo teisės aktų priėmimo Makao demokratiją remiantys teisės aktų leidėjai ir žmogaus teisių organizacijos išreiškė susirūpinimą, kad šie aktai gali būti netinkamai naudojami pažeidžiant Makao piliečių pagrindines teises ir pilietines laisves. ES išreiškė susirūpinimą, kad tiek 2010 m., tiek 2009 m. keliems Honkonge dirbantiems žurnalistams ir NVO nariams buvo atsisakyta leisti atvykti į Makao. ES kartoja, kad svarbu saugoti pagrindines teises ir laisves, nustatytas YAKR Makao pagrindiniame įstatyme.

EKONOMIKOS RAIDA¹

2010 m. Makao visai atsigavo po finansų krizės, kuri didelės įtakos jos ekonomikai neturėjo. 2010 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su 2009 m. tuo pačiu ketvirčiu, BVP išaugo 27,1 %. Tokį augimą skatino turizmo ir lošimų sektoriai, o turistai iš žemyninės Kinijos sudarė didžiausią dalį į Makao atvykusių turistų (53 %). Surinktos rekordinės bendros lošimų pajamos – 2010 m. jos išaugo 58 % ir siekė 188,3 mlrd. pataikų. Makao ir toliau lieka didžiausia pasaulio lošimo namų rinka, kurios dydis dabar gerokai viršija artimiausių konkurentų rinkos dydį.

Tačiau ekonomikos atsigavimas apėmė ne visus sektorius. Tais metais investicijų ir toliau mažėjo. Gaminių eksportas išliko vangus dėl nedidelės išorinės paklausos ir mažėjančios gamybos bazės. 2010 m. infliacijos lygis siekė 2,81 %. Dėl sparčiai besivystančio paslaugų sektoriaus susidarė sudėtinga padėtis darbo rinkoje. 2010 m. nedarbo lygis sumažėjo iki 2,8 % – tai žemiausias pastarojo dešimtmečio rodiklis. Riboti žmogiškieji ištekliai trukdė darniam ekonominiam vystymuisi. 2010 m. pabaigoje Makao dirbo iš viso 75 000 užsienyje gyvenančių darbuotojų, kurie sudarė 22 % visos darbo jėgos.

YAKR Makao vyriausybė tęsė ekonomikos diversifikavimo darbus. Vyriausybė įsipareigojo suvaržyti per didelį lošimo namų augimą – mažinti lošimo namų, lošimo stalų ir lošimo automatų skaičių. Ji užsibrėžė tikslą paversti Makao tarptautiniu konferencijų centru, toliau plėtoti susitikimų, paskatų, renginių ir parodų pramonės sritį ir kūrybinę bei kultūros pramonę. Įsteigti tiksliniai pramonės komitetai, kurių užduotis – suformuluoti politikos veiksmus ir apsispręsti dėl bendradarbiavimo partnerių.

Intensyviau vyko Makao ekonominė integracija su Kinija: stiprėjo prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo su Zhuhai savivaldybės ir Guangdong provincijos valdžios institucijų ryšiai. 2010 m. gegužės 28 d. pasirašytas Kinijos ir Makao glaudesnės ekonominės partnerystės susitarimo (CEPA) VII priedas. Naujausiu priedu Kinija suteikė Makao bendrovėms daugiau galimybių imtis verslo iš viso 43 paslaugų sektoriuose. Siekdamas palengvinti prekybą ir investicijas, abi Vyriausybės įsipareigojo stiprinti bendradarbiavimą švietimo, kultūros, inovacijų, aplinkos, renginių ir parodų veiklos srityse. Šiomis priemonėmis siekta sustiprinti Makao ekonominį vystymąsi ir integraciją į žemyninę Kiniją. Nuo 2006 m. sausio 1d. visiškai liberalizuota prekyba prekėmis.

Provincijų lygmeniu Makao ir kaimyninė Guangdong provincija ėmėsi rengti bendrąjį bendradarbiavimo susitarimą, kurio tikslas – suaktyvinti dviejų vietovių socialinę ir ekonominę integraciją. Dėl susitarimo turėtų būti lengviau diversifikuoti Makao ekonomiką ir pagerinti CEPA įgyvendinimą.

Makao geografinės jurisdikcijos išplėtimas į Hengqin salą yra Makao, Guangdong ir Zhuhai bandomasis projektas. Makao iš Zhuhai iki 2049 m. išsinuomavo 5 km² plotą Hengqin saloje. Makao universitetas naudosis 1km² plotu, kuris priklausys Makao jurisdikcijai. Šiuo metu rengiamas likusio ploto panaudojimo kaip pramonės parko planas. Guangdong, Zhuhai ir Makao Vyriausybės labai domisi bendru Hengqin vystymu. Rugsėjo mėn. ES misijos vadovai apsilankė vietoje.

2009 m. rugpjūčio 11 d. įsigaliojus Įstatymui Nr. 20/2009 dėl YAKR Makao ir kitų mokesčių jurisdikcijų keitimosi informacija, Makao 2010 m. pasirašė (arba atnaujino) dvigubo

¹ Makao ekonomikos duomenys yra oficialūs statistiniai duomenys, kuriuos paskelbė YAKR Makao vyriausybės Statistikos ir gyventojų surašymo tarnyba.

apmokestinimo vengimo susitarimus su Žaliuoju Kyšuliu, Mozambiku, Belgija, Portugalija ir Kinija (parengtus pagal EBPO šabloną).

ES IR MAKAO BENDRADARBIAVIMAS

ES ir Makao dvišaliai santykiai ir 2010 m. klostėsi teigiamai. Pagrindinis tikslas ir 2010 m. liepos 9 d. Briuselyje įvykusio ES ir Makao bendrojo komiteto metinio susitikimo esminis aspektas – stiprinti ES ir Makao bendradarbiavimą.

Bendrojo komiteto susitikime abi šalys apžvelgė pastarojo laikotarpio santykių raidą ir išsamiai įvertino abiejų šalių bendradarbiavimą, įskaitant 2010 m. kovo mėn. pradėtą ES ir Makao teisinio bendradarbiavimo projektą, kuriuo siekiama sustiprinti Makao teisinę sistemą ir patobulinti viešąjį administravimą, taip pat kaupti patirtį teisės ir teismų srityje (2007 m. sėkmingai užbaigtas panašus projektas).

Abi šalys išreiškė norą svarstyti, kokios galėtų būti naujos bendradarbiavimo sritys, pvz., aplinkos apsauga, akademiniai ir kultūriniai mainai ir kiti prekybos bei ekonomikos klausimai. Europos Komisija taip pat šio metinio susitikimo metu išreiškė pageidavimą, kad pažanga būtų daroma ir kitose srityse (pvz., civilinė aviacija ir taupymo apmokestinimas). Europos Komisija pabrėžė mokesčių srities patikimo valdymo svarbą, palankiai įvertino Makao pastangas įgyvendinti EBPO skaidrumo ir keitimosi informacija standartą ir kartu paragino Makao imtis tolesnių veiksmų siekiant ekvivalentiškumo priemonėms, priimtoms ES pagal Taupymo direktyvą, kad ES investuotojų taupymo pajamos būtų apmokestinamos pagal jų gyvenamosios valstybės narės teisinius reikalavimus.

Honkongui ir Makao skirta Europos Sąjungos verslo informavimo programa (EUBIP) pasirodė esanti naudinga priemonė dalytis žiniomis ir geresniam Makao ir ES tarpusavio supratimui skatinti. Makao atveju buvo ypač svarbu, kad ES dalyvavo kartu su valstybėmis narėmis ir Europos verslu bendrame ES paviljone ir turėjo bendrą kalbėtojų – ES tai suteikė daugiau matomumo. Tai taip pat buvo tinkamas tinklas Makao ir ES verslo bendruomenėms. Aktyvesnis Makao įsikūrusių pramonės įmonių dalyvavimas verslo tarybose, remiamose pagal EUBIP, skirtą įvairiems pramonės sektoriams, padėtų geriau suprasti verslo atstovams rūpimus klausimus ir jų interesus.

Platesni Europos ir Makao žmonių tarpusavio ryšiai taip pat padėjo stiprinti ES ir Makao santykius. Makao universitetai ir studentai jau aktyviai dalyvauja *Erasmus Mundus* programoje ir laimėjo 2010 m. *Erasmus* projektą, kurio tikslas – pagerinti tarpusavio supratimą plečiant Europos ir Makao universitetų ir studentų mainus bei mobilumo galimybes. Komisija ir toliau rėmė Jean Monnet profesūrą Makao universitete ir daugybę visus metus sėkmingai rengtų Jean Monnet konferencijų. Be to, 2010 m. buvo tęsiamas Makao konferencijų vertėjų žodžiu mokymas ES.

2010 m. suaktyvėjo Makao ir Europos Komisijos aukšto rango pareigūnų ryšiai tiek liepos mėn. Briuselyje apsilankius Florindai Chan, Administracijos ir teisingumo reikalų sekretorei, tiek Komisijos nariui A. Šemetai rugpjūčio mėn. nuvykus vizito į Makao aptarti bendradarbiavimo muitų srityje ir patikimo mokesčių srities valdymo ir patvirtinti stiprų ES susidomėjimą konkrečiai bendradarbiauti su Makao taupymo pajamų klausimu.

Šie mainai ir dialogai turėtų būti tęsiami ir 2011 m. Konkrečiai Europos Komisija tikėtusi kuo greičiau užbaigti derybas dėl civilinės aviacijos horizontaliojo susitarimo, į kurį siekiama

įtraukti ES paskyrimo principą. Taip pat reikėtų plėtoti įvairesnę žmonių tarpusavio veiklą siekiant geresnio Europos ir Makao politikos ir kultūros pažinimo ir supratimo.

Europos Komisija toliau remis politikos „viena šalis, dvi sistemos“ įgyvendinimą YAKR Makao ir šiuo tikslu toliau atidžiai stebės jo politinius, ekonominius ir socialinius pokyčius.